

ȘTIRI AT

BULETIN INFORMATIV ARAT

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ DE ANALIZĂ TRANZACȚIONALĂ • Nr. 2, Mai 2006

Buletin Informativ ARAT este acum o certitudine

Carmen Mușat

Datorită eforturilor lui Carmen Parr și ale lui Eugen Hriscu, EATA a fost de acord să finanțeze Buletinul Informativ ARAT și astfel a primit “permisiunea” de a exista și crește în continuare. Pentru început finanțarea a fost aprobată pentru 3 numere pe an, timp de 3 ani.

Buletinul își va menține profilul informațional și profesional, precum și structura; astfel că alături de informațiile privind comunitatea și evenimentele AT din România, cât și din străinătate, vor fi prezente studii de caz sau articole de interes pentru AT ale trainerilor EATA, dar și articole sau recenzii de cărți realizate de către membrii ARAT.

În acest al doilea număr (primul pe acest an) puteți citi un articol interesant și provocator despre o temă mai puțin discutată în AT (oare de ce?!) al Birgittei Heiller, căreia îi mulțumesc pentru promptitudinea cu care ne-a trimis acest material.

Și pentru că cei mai mulți tindem la titlul de CTA (certified transactional analyst), iată și condițiile pe care trebuie să le îndeplinim pentru a ne atinge scopul, conform cu standardele EATA.

În final, dar nu în ultimul rând, vă ținem la curent cu programul de training organizat de Centrul Internațional de Analiză Tranzacțională, coordonat de John Parr, atât în Timișoara cât și în București.

Mulțumesc celor care m-au ajutat să realizez acest număr (pentru mine a fi editorul acestui buletin este un lucru nou și incitant) și lansez încă o dată invitația către toți cei care doresc să contribuie și prin aceasta să “aparțină” comunității AT din România, să trimită articole, recenzii, idei.

Narcisim și AT

Birgitta Heiler
PhD, MSc, TSTA

REZUMAT

Acest articol discută despre absența stranie a narcisismului în teoria AT. Astfel își propune să abordeze problematica narcisismului în cadrul AT la 3 nivele: teoretic, clinic și ca o provocare a modelului și a structurii organizaționale a analizei tranzacționale.

O scurtă trecere în revistă a literaturii de specialitate

În timp ce pregăteam un workshop despre “Tulburările de personalitate și AT” mi-am dat seama de lipsa de publicații despre narcisism în TAJ, ca să nu mai vorbesc de lipsa acestora și din alte materiale de AT. Am fost uimită și intrigată. Există descrieri extensive despre celelalte stiluri și tulburări de personalitate, de ex. «Adaptările de Personalitate» (Stewart și Joines, 2002) – care în mod explicit exclude patologia narcisică și borderline, «The special IT», despre personalitatea pasiv-agresivă (Bonds-White 1984 a&b), spectrul borderline (Divac-Jovanic & Radojkovic, 1987 și Woods, 1982), fiecare oferind o variantă AT distinctă asupra respectivei adaptări sau patologii. Referitor la tulburările mentale din cadrul axei I – DSM, a fost publicat cu mult timp în urmă un articol foarte original despre structura maniaco-depresivă (Laomis & Landsman, 1981), ca să nu mai vorbim despre o întregă “școală” de AT care a fost dezvoltată pentru a lucra cu psihozele (ex. Schiff și col, 1975). Prin contrast, sunt doar trei articole în TAJ, destul de recente, care abordează narcisismul în mod specific; unul o face doar descriptiv (McFarren 1998) și celelalte două îl implică fără să menționeze termenul (Lederer 1996/1998). Nici unul nu abordează subiectul teoretic.

În același timp, de obicei fără a explica înțelesul exact, cuvintele narcisism, rană narcisică, nevoi narcisice și transfer narcisic sunt frecvent folosite în publicațiile AT, ca și cum se presupune că cititorii știu în mod implicit despre problematica narcisică și etiologia acesteia. Începând cu articolul lui Carlo Moiso «Stările Eului și transferul» (Moiso 1985) – el însuși implicând o cunoaștere a narcisismului – au fost făcute numeroase eforturi pentru a se împrumuta și încorpora în noul mod de gândire AT, concepte din domeniul psihanalitic și psihodinamic; ex : Peg Blackstone «Copilul Dinamic» (Blackstone 1993) «traducând» terminologia psihodinamică în modelul PAC. A rezultat o nouă teorie și un nou model pentru Psihoterapia Integrativă, printre altele, din dezvoltarea termenului de «transferuri» a lui Kohut (1971) în termenul de «nevoi relaționale», de către Erskine și Trautman (1996). Același concept a fost recent detaliat de Hargaden & Sills (2002) în descrierea «transferurilor introiective».

Narcis și Echo

În discuțiile despre personalitatea narcisică, mitul original al lui Narcis este adesea evocat. Mă raportează aici la descrierile date de Robinson și Graham-Fuller (2003), ca și la rezumatul lui Holmes (2001), elaborat pe baza lui Ovidius, în traducerea lui Robert Graves (1981) și Ted Hughes (1997).

Narcis a fost rezultatul unui viol. Leiriopie, o nimfă a apelor, a fost atrasă în cursă și violată de zeul râului, Cephisus. De o excepțională frumusețe încă de mic copil, fiul nimfei devine «mândru și inabordabil ca și mama lui» (Vinge 1967). Unii scriitori psihanalisti văd aici originile personalității narcisice (Schwartz-Salant 1982). O profeție timpurie, emisă de clarvăzătorul Teiresias, când a fost întrebat dacă o asemenea perfecțiune poate dura,

sugerează că Narcis ar putea trăi până la o vârstă înaintată dacă «nu va ajunge niciodată să se cunoască». Multe probleme legate de dilema narcisică sunt cuprinse în acest oracol, în special natura trecătoare a frumuseții fizice și a altor lucruri excepționale.

Conform legendei, Narcis devine un individ dur, aspru, care îi alungă pe pretendenții de orice sex. El își concediază un admirator de sex masculin trimițându-i o spadă pentru a se sinucide, iar acesta chiar a făcut aceasta, nu înainte de a rosti un blestem : «*Fie ca Narcis să iubească și să sufere așa cum el ne-a făcut pe noi să suferim ! Fie ca el, ca și noi, să iubească și să știe că nu are speranță.* » (Hughes 1997)

Narcis își îndeplinește destinul întâlnind-o pe Echo, o nimfă condamnată să repete doar cuvintele spuse în prezența ei. Portretizând o introiecție pură, ea ca și papagalul repetă ce tocmai a fost spus. După ce initial l-a momit reflectând propriile lui cuvinte, dorința ei de avea un partener se întâlnește cu refuzul obișnuit al lui Narcis, ceea ce duce la o urmărire prin pădure, în timpul căreia el ajunge la un elesteu liniștit în care nu vede decât propria frumusețe oglindită, în momentul în care îngenunchează. Văzându-și reflecția în apă, Narcis crede la început că este altcineva și abia apoi își dă seama că este chiar el când se apleacă să bea. Privat de obiectul dragostei extern lui însuși și «ajungând să se cunoască» așa cum profetise Teiresias, el rămâne paralizat, incapabil să se îndepărteze și în cele din urmă moare de foame. În alte versiuni ale mitului, el se sinucide.

Buletinul Informativ ARAT
este susținut financiar de
**Asociația Europeană de
Analiză Tranzacțională
(EATA)**

Editor:

Carmen Mușat

Tehnoredactor:

Valentin Ciubăncan
Anca Coman

Traducători:

Carmen Musat
Nicoleta Gheorghe
Diana Ștefănescu
Diana Deaconu
Marina Vasile
Ioana Pal
Alina Hera
Eugen Hriscu

Adresa de contact a

Buletinului :

mari_musat@yahoo.com

Morala poveștii

Conform lui Mollon (1993) din mitul original rezultă următoarele teme, care justifică atenția într-un context psihologic :

- Iluzia și atracția față de o imagine înșelătoare
- Lipsa cunoașterii de sine și a cunoașterii originilor
- Reflectare și oglindire – atât auditiv cât și vizual
- Sado-masochism : fidelitatea masochistă a lui Echo față de sadismul lui Narcis
- Teama de a fi posedat și luat în stăpânire
- Vanitate și mândrie – întoarcerea spatelui în fața relaționării cu obiectul
- Invidie
- Pericolul de a fi preocupat numai de sine și al iluziei : o « fundătură » (cul de sac) a dezvoltării și moartea
- Originile în scena primară violentă și în absența unui cuplu parental cu continuitate

Viziunile psihanalitice asupra dilemei narcisice

Freud a menționat prima dată narcisismul ca un stadiu de dezvoltare între autoerotism și obiectul iubirii, și ca un «stadiu normal homosexual» între cele două. În lucrarea lui «Despre narcisism» (1914) extinde discuția asupra necesității formării unui ego ideal și a transformării grandiozității infantile. Dacă această tranziție nu este trecută cu bine, rezultatul este un fapt patologic, și aceleași idei de bază ale «gândirii magice» și «omnipotența gândirii» caracterizează persoana care rămâne fixată în acest stadiu, ca și copilul care trebuie să facă tranziția de la narcisismul initial grandios și primar al omnipotenței «majestății sale, copilul»

la obiectul iubirii, în care dorința libidinală este direcționată în afară. Când Freud (1923) a dezvoltat modelul său structural al Ego-ului și Id-ului, el a atribuit cu fermitate nevoile narcisice Id-ului. De asemenea el a extins ideea asupra problematicii legate de cele două sexe, afirmând « strict vorbind, doar pe ele însele se iubesc femeile cu o intensitate comparabilă cu aceea a iubirii bărbatului pentru ele. Și nici nevoia lor nu este în direcția de a iubi, ci de a fi iubite...» (cum este citat în Mollon 1993).

Indiferent de sex, în cele din urmă, individul este « blocat » în această fază a dezvoltării infantile și condamnat fără speranță să se învârtă în jurul lui însuși, fiind frustrat pentru totdeauna de faptul că iubitul nu poate fi consumat și nici iubirea, oricât de puternică ar fi dorința : O sete ciudată și nouă, o dorință necunoscută / A intrat în corpul lui odată cu apa / Și a intrat în ochii lui / Cu reflecția în oglinda clara... / Și pe măsură ce gustul apei l-a inundat / La fel și dragostea (Hughes 1997).

După Freud, Masterson (1998 și 2000), Kernberg (1975) și Kohut (1971) au fost principalii autori care au contribuit la dezvoltarea viziunii psihanalitice asupra tulburării narcisice. În timp ce primii doi autori s-au centrat în principal pe aspectele patologice ale dorinței narcisice, Kohut a subliniat relevanța aspectelor sănătoase ale narcisismului primar și a considerat că nevoia trebuie validată, la fel ca și capacitatea de a-i admira pe ceilalți, ca o nevoie umană normală de-a lungul vieții.

Narcis și Ecoul în cabinetul de consultații :

Este foarte rar ca un narcisic „în plină expansiune”, cu toate apărările intacte, să vină singur la terapie. Excepția o constituie persoana care este stimulată de ceva, de exemplu, un soț sau o soție care amenință cu divorțul dacă celălalt nu „se pune în ordine”. Această persoană va veni zăpăcită la terapie, cu toată intenția de a-și confirma percepția asupra lumii, și anume că nu e nimic „în neregulă” cu ei ci că toată problema vine din percepția greșită din partea celeilalte persoane. Cu toate acestea, când soțul sau soția îl părăsește cu adevărat, sau narcisicul își pierde slujba, atunci un client foarte confuz, foarte furios și uneori suicidal stă în fața noastră, client căruia i s-au zguduit sistemul de credințe din scenariu și imaginea de sine falsă. Acesta este arhetipul lui Narcis, persoana care realizează brusc că dragostea nu poate fi cumpărată, că unele slujbe le iau alții, că vârsta își spune cuvântul pentru toată lumea și că viața este finită.

După părerea lui Johnson (1994), care îl urmează pe Kohut (1972), sunt trei expresii ale narcisismului: Sinele fals, Sinele simptomatic și Sinele real, care este îngropat adânc:

Trei expresii ale Narcisismului	
Sinele fals	Sinele Simptomatic
Încredere în realizări Perfecționism Grandiozitate-omnipotență Mândrie Îndreptățire Autoimplicare Manipularea și obiectificarea altora	Vulnerabilitate la rușine, umilire Ipohondru, psihosomatic Inutilitate, autodeprecieri Izolarea, singurătate Depresie, inerție, inhibiții la muncă
Sinele real	
Sentimente de gol, vid, panică cu slăbirea și fragmentarea sinelui. Nevoi arhaice de apropiere: alipire, înfrățire, oglindire și idealizarea transferurilor Sentimente de mânie și durere în cazul eșecurilor în împlinirea nevoilor arhaice. Căutarea, descoperirea și dezvoltarea sinelui real: capacități înnăscute, identificare, ambiții și idealuri.	

(Johnson 1994)

După cum formulează Johnson, cele mai multe persoane cu un stil caracterial narcisic nu ajung la terapie decât în cazul în care devin simptomatici (vezi deasupra) datorită unui eveniment destabilizator major. Dar nu de fiecare dată experiența este extremă sau dramatică.

„Pete” a venit la terapie după ce s-a pensionat de la slujba lui care îi cerea să se retragă la vârsta de 55 de ani. Era sănătos și în condiție bună și – plictisit. O încercare de afaceri îi eșuase și s-a trezit în situația de se zbate pentru a-și găsi o ocupație. Financiar, nu avea probleme, dar viața lui o simțea ca subțire și neîmplinită, iar relația lui stearpă. Slujba lui a implicat multe călătorii în străinătate și a luat ca bonus pentru aceasta aventuri sexuale și în același fel se aștepta să aibă succes în afaceri. Părinții în vârstă erau îngrijiiți de partenera lui care locuia împreună cu el de 15 ani, iar copiii lui din altă căsnicie păreau suficient de fericiți dacă le arunca niște bani la intervale regulate. El nu putea să înțeleagă ce dorea partenera lui când aceasta a intrat în terapie în legătură cu a-l vedea mai mult timp acasă și se plângea de lipsa lui de disponibilitate emoțională. Starea de sănătate a tatălui lui care se înrăutățea, a declanșat temerile sale privind propria sănătate. Nu putea să-și explice o varietate de mici simptome somatice, și „micile îndoieli”, cum le numea el, în legătură cu unde se îndreaptă viața lui. Principala sursă a stimei de sine părea să fi fost excepționala sa carieră profesională și succesul lui la femei, care într-un fel venea ca bacșiș al slujbei lui. În timp ce încă se lăuda că e în stare să bată la tenis adversari mai tineri și participase de curând la curse auto, el se simțea gol și neliniștit, în special de când partenera lui părea să ceară tot mai mult de la el de când intrase în terapie.

În termeni de AT, „Pete” a avut un „scenariu de câștigător”. A mers la cele mai bune școli particulare unde a excelat în cele mai multe domenii, mai ales sport. Era plăcut, popular printre băieți și mai apoi cu prietenele sale. Singura fată care l-a evitat datorită valorilor ei tradiționale i-a lăsat o impresie de neuitat, dar curând a „trecut peste” și a savurat favorurile sexuale care păreau așiate ca în magazin pentru el, oriunde se uita.

Viața fusese „bună cu el”, reușise chiar un divorț amiabil și era chiar în stare să facă „pe toata lumea fericită” compensând distresul emoțional printr-un generos suport financiar. „Pete” este un amalgam al multor clienți – un clișeu, dar reprezintă o categorie de oameni care caută ajutor, pe care îi văd din ce în ce mai mult în ultima vreme. Societatea noastră favorizează masiv stereotipul lui – oameni de afaceri sau sportivi de succes, femei, politicieni sau alte figuri proeminente ale vieții publice. În lumina celor spuse mai sus este curios faptul ca Stewart și Joines (2002) exclud acest tip de personalitate din descrierea lor asupra gamei normale de adaptări de personalitate, atașând-o de zona patologicului, fără o finalitate sănătoasă a spectrului.

Într-adevăr, scriptul lui „Pete” ar putea fi cu ușurință descris ca tipul unu dintre cele două tipuri de personalități narcisice pe care autorii de mai sus le descriu, după Masterson (1993):

Tipul 1 a avut o întărire selectivă a anumitor aspecte care făceau plăcere părintelui (și cine nu ar fi mulțumit de băiatul sportiv cu 10 pe linie?)

Tipul 2 a esuat în încercarea de a-și mulțumi părinții și ia o decizie în cadrul scriptului, de a întrece pe toata lumea, trecând la o atitudine de „le arăt eu lor”.

În ambele cazuri, elementul deciziilor de script apare ca o caracteristică puternică (ex. „scriptingul” de Tip 1 ar putea de asemenea să ducă la acte de puternică rebeliune, dependență de droguri și o moarte prematură – în aceeași măsură un clișeu). Dacă aspectul decizional al teoriei scriptului este de cea mai mare importanță, unde intervine patologia? De ce nu i se dă atenție în cadrul de referință AT? În ce mod este stilul sau adaptarea narcisică diferită de cea schizoidă, de exemplu, ca să numim doar una? Mai ales că, din punctul de vedere al dezvoltării, aceasta apare ca fiind o adaptare mai târzie? Și de ce sunt autorii de AT intimidați de discutarea problemei narcisice?

De obicei, era mai obișnuit să îi vedem pe cei ca partenera lui „Pete” în terapie – stereotipul de „femeia din spatele bărbatului”, care putea fi acuzată că joacă „Harried”, „Dacă nu erai tu” sau, ocazional, „Rapo”, ca prima iubire a lui Pete (Berne 1964). Această persoană experimentează presiunea scriptului narcisic mult mai acut, suferă în mod mai evident și își vede medicul mult mai des. Ea este reversul lui Narcis, personalitatea pentru care Masterson (1923) a inventat termenul de narcisic „ascuns” versus narcisic „exhibiționist”. Kohut (1971) a recunoscut cele două tipuri ca fiind tipul „oglinďă” versus „reflectiv”. Ele corespund minunat arhetipurilor mitului original – pentru fiecare narcisic care este „îndrăgostit de el însuși/ ea însăși”, sau mai curând de imaginea pe care și-a creat-o, sunt o mulțime de alții care se desfată în gloria pe care ei o reflectă, dar care poartă și povara acesteia în mod mult mai

vizibil*. Tipul "Echo" este mulțumit să fie asociat cu cei percepuți ca având o putere mai mare, înțelepciune, strălucire sau status. Robinson și Graham Fuller (2003) extind ideea asupra prevalenței tradiționale a fiecărui tip în bărbați, respectiv femei. În mod curios, roata pare să se întoarcă atunci când soarta narcisicului se schimbă și Echo devine conștientă de puterea ei în cadrul scenariului. Ar putea fi ea atunci cea care amenință cu divorțul, care intră în terapie sau face revendicări necunoscute mai înainte, astfel, zgâlțâind colivia.

Destul de interesant, Freud a abordat categoria "Echo" fără a face referiri la sex, dar făcând comentarii asupra religiei. În 1927 el a scris în "Viitorul unei iluzii" că nevoia de afiliere cu "o inteligență superioară nouă" este de asemenea expresia unor nevoi regresive narcisice (vezi Mollon 1993).

Kohut (1971) descrie formarea scriptului celor două tipuri astfel:

Din ce în ce mai frustrate de realitate, nevoile narcisice ale unui copil se dezvoltă în două direcții:

- a. Către formarea unei componente grandioase, exhibiționiste, care cere oglindire din partea celor care îl îngrijesc ("Sunt perfect")
- b. Către formarea unei componente idealizatoare care caută o figură puternică pe care să o admire și cu care să se identifice și în a cărei glorie copilul să se scalde ("Tu esti perfect și eu sunt o parte din tine")

Eșecuri parentale repetate duc la răni narcisice și sindromul care rezultă de aici poate fi numit pe scurt "vulnerabilități narcisice" (Mollon 1993), rezultatul cărora poate fi furia narcisică fata de o cât de mică (percepută) lipsă de respect sau ignorare. Furia are drept consecință fie "o retragere depresivă", fie "o retragere într-o stare psihică grandioasă sau paranoidă" (Mollon, op.cit).

Există un final sănătos al spectrului narcisic?

"Unii dintre cei mai buni prieteni ai mei sunt narcisici". Astfel își începe Stephen Johnson (1987) discuția despre acest subiect. Dacă unii dintre cei mai iubiți prieteni ai noștri, colegi, copii sau, chiar și terapeuți de succes, ar putea fi descriși ca narcisici, cum putem să îi exilăm în partea spectrului în care se află tulburările de personalitate, cele de care unii dintre practicanții de psihoterapie nu s-ar atinge în ruptul capului? Johnson continuă să dezvolte ideea: "...majoritatea acestor prieteni și clienți nu pot fi imediat recunoscuți prin dragostea de sine, grandiozitate, mândrie, drepturi pe care și le arogă, tendința de a manipula etc, deși aceste trăsături de personalitate, de obicei bine ascunse, există cu siguranță. Aceștia nu sunt acei artiști foarte dezagreabili, egoiști și adesea fără valoare care ne vin în minte când ne gândim la tulburarea de personalitate narcisică... ei trăiesc și suferă în *stil narcisic* (sublinierea autorului).

Manualele recente de AT despre adaptările de personalitate, scrise de Stewart și Joines (2002) exclud specific cele de mai sus, împreună cu Personalitatea Borderline, deoarece, în timp ce trăsăturile narcisice sunt recunoscute ca fiind prezente în multe alte stiluri de personalitate, autorii susțin că "...chiar la cel mai îndepărtat capăt al spectrului, o persoană cu o tulburare borderline sau narcisică, nu va funcționa într-un mod care să fie descris rezonabil ca fiind 'sănătos'.

Acestea sunt în puternic contrast cu o viziune care stipulează un continuu între adaptarea sănătoasă și tulburarea de personalitate (de ex. Continuum-ul dezvoltării structurale al lui Johnson, Johnson 1994) la oricare nivel al stilurilor de caracter. Termenul de "borderline" se referă în această abordare, la un nivel de funcționare, mai curând decât la o adaptare de stil. Berne s-a referit doar la nivelul patologic în cadrul conceptului său de "jocuri" descriind trei grade, în funcție de severitatea consecinței sau de "beneficiul jocului" (Berne 1964). Care ar fi putut fi părerea lui asupra unor adaptări care să fie în mod rezonabil "sănătoase" rămâne o chestiune asupra căreia se poate doar specula.

Pe scurt, dacă formarea scriptului este unul din punctele de baza ale teoriei AT, cum ar putea un stil de personalitate să fie văzut ca "prea tulburat" pentru a putea îndreptăți discuția

În termeni de comportament driver, injoncțiuni sau rackets și jocuri? Mai ales când vedem că societatea în care trăim încurajează majoritatea, dacă nu toate semnele stilului narcisic? Cu cât am reflectat mai mult asupra acestei notiuni, cu atât mai intrigată am devenit, și am început să îmi pun întrebări asupra conceptelor de « reprimare » și « umbră ».

Narcisismul în AT

Christopher Bollas (1987) scrie: “Pentru caracterul narcisic, ori celălalt se îndrăgostește de imaginea de sine a narcisicului [...], ori nu va avea loc nici un parteneriat. Imaginea de sine și sinele nu sunt, desigur, același lucru; într-adevar, imaginea de sine a narcisicului este în final o apărare în fața confruntării cu realitatea sinelui”. El continuă să îl descrie pe narcisic ca nedepunând prea mult efort pentru a dezvolta o relație, el pare sigur de faptul că celălalt trebuie și îl va iubi/ se va uita la el ca la un exemplu/și îl va considera minunat. În timp ce aceasta s-ar putea să fie cea mai bună formă de apreciere necondiționată și pozitivă sau de obținere de stroke-uri, pe de o parte, este cu greu realistă în ceea ce privește relațiile adulte. Cu siguranță trebuie ca asociațiile de diverse abordări teoretice să întrețină relații de tip profesionist și să fie conștiente că o anumită cantitate de efort trebuie făcut pentru a obține o interacțiune cu beneficii pentru ambele părți. A existat o tendință în AT fie de a aștepta o devoțiune completă din partea adeptilor dedicați, fie de respingere fătășă din partea celor care au rămas neconvinși, adesea întâmpinați cu spaimă și neîncredere, și uneori rezultând în înfierarea celui care a emis critica.

Eric Berne este citat ca spunând că, dacă cineva dorește să devină bogat și celebru și să călătorească prin lume, el sau ea ar trebui să devină analist tranzacțional. Oricât de multă bravura ar fi fost în cuvintele sale, ideea a fost luată, până la un punct, ad litteram. Există cu siguranță un soi de prozelitism cu aspect misionar în cadrul predării AT, mai ales în ce privește promovarea ei în “noile teritorii” ca de ex. în fostul Bloc de Est și în alte părți ale lumii. Dacă narcisismul din cadrul AT nu este confruntat, explozia de adepți din aceste țări va înceta în exact același mod în care s-a întâmplat și în SUA, la apariția unui nou capriciu.

Începând această discuție cu menționarea încercărilor variate de a combina de ex. teoria relației cu obiectul cu teoria AT, oare nu mă contrazic când par a descrie AT ca fiind centrată pe sine și distantă? Cred că nu, pentru că, chiar articole ca cel al lui Blackstone (1993) încearcă să bage forțat în diagrama celor trei cercuri suprapuse concepte atât de diverse cum sunt cele ale lui Masterson (1989) și Fairbairn (1958). Munca inovatoare a lui Hargaden și Sills (2002) pare a fi de asemenea preocupată de obligația de a comprima, de exemplu, complexitatea descrierii lui Daniel Stern (1985) a dezvoltării copilului în ceea ce, până la urmă, este o grosolană simplificare. Nu ar fi fost mai bine să acceptăm limitele modelului (de ex, că nu există un mod de a portretiza cu adevărat continuumul dezvoltării copilului și adultului în trei entități distincte) și să înțelegem că uneori este mai bine să « descriem lumina ca undă, mai curând decât particule » ? (Clarkson 1987).

Autorii de mai sus îl citează pe Ignatieff (1995) : “Faptele care fac diferența sunt ele însele neutre”. Narcisismul este cel care transformă diferențele într-o oglindă. În această „oglină”, un narcisic nu îi vede pe ceilalți ca pe ei înșiși. Îi vede doar prin modul în care el îi reflectă sau prin care ei îl judecă. Ceea ce este diferit e respins dacă nu reușește să-i confirme narcisicului propria opinie.

Oare nu poate însemna acest lucru că noi, ca teoreticieni AT putem lăsa alte modele la o parte, acceptându-le adevărata valoare și păstrând relevanța modelului nostru intactă, în loc să „devorăm” alte teorii amalgamându-le în cadrul celor trei cercuri suprapuse?

Apropierea de realitate

Berne și-a susținut teoria cu entuziasm și înflăcărare, lucru care s-a resimțit în lucrările sale și a ieșit la suprafață în cadrul prezentărilor de la conferințe, toate fiind cu siguranță importante și necesare la început, la fel cum narcisismul primar, exuberanța și un strop de

grandiozitate sunt necesare copilului. Adresându-se colegilor din alte discipline la Congresul Internațional pentru Psihoterapia de Grup din Viena în anul 1968, el a început prezentarea cu următoarele cuvinte: „În primul rând, dați-mi voie să vă spun despre ce e vorba în Analiza Tranzacțională”. A onorat relația strânsă pe care AT-ul o are cu gestalt terapia și implicit cu psihodrama și a recunoscut importanța lucrărilor lui Adler. Într-un anumit moment i-a acordat credit analistului său, Paul Federn, ca fiind cel care a dat naștere termenului de „Stări ale Eului”. Unele dezbateri ale sale erau provocatoare și confruntative (justificabil) dar tonul general al discursurilor sale era măsurat și direcționat spre a înțelege și a fi înțeles. Totuși atunci când se adresa celor „inițiați”, de exemplu la Conferința ITAA din Iunie 1970, pasiunea sa pentru transformare și schimbare a rezultat în ceva ce părea a fi mai mult un manifest politic. Discursul său cheie, „Departate de teorie...” (Berne, 1971) a început astfel: „OK, astăzi am să vorbesc foarte serios”; este genul de discurs „fă-i praf”. A continuat prezentându-și argumentele, preocupările și în special opiniile în ceea ce privește posibilitatea schimbării în sănătatea mentală cu accent pe vindecarea pacienților – o năzuință evident foarte laudabilă – cu toată feroarea unui fanatic. Mai îngrijorător însă, a demolat total aproape toate teoriile și aplicațiile care existau la vremea aceea. Nu se poate ști unde ar fi dus toate disputele sale dacă el ar fi trăit peste această etapă fanatică de promovare. Din nefericire a existat o tendință în anumite cercuri, probabil facilitată și de moartea sa timpurie, de a păstra cu sfințenie nu numai modul său de gândire ci și desconsiderarea, aproape disprețul față de alte abordări. În timp ce acest lucru e mai puțin valabil de exemplu în Marea Britanie, unde trainingul de psihoterapie a instaurat el însuși o disciplină academică și unde există o tradiție puternică de AT Integrativ, alte părți ale lumii, în special SUA, au fost nevoite să plătească prețul pentru această orgoliu.

Orice teorie îndreptată spre interior (închisă) cade pradă a ceea ce Graham Barnes descria ca fiind operație recursivă. Punând sub semnul întrebării aspecte ale teoriei AT în cadrul a trei articole (Barnes 1999), acesta scrie: „Descoperind conceptele lui Berne ca fiind recursive [...], observăm că teoria se are pe sine ca referință și se referă la practicianul teoriei. [...] Deci atât auto-referința teoriei precum și autoreferința teoreticianului și practicianului devin legate: „Eu devin teoria și prin aplicarea mea a teoriei aceasta devine ea însăși” Teoreticienii și teoriile lor devin imagini în oglindă”. Asemeni lui Narcis, sunt apoi, probabil, condamnați să-și privească propria reflecție, neputând primi hrană dinafară, pentru ca în final să moară de foame.

Întoarcerea la realitate (Mahler et. al. 1975) este necesară – acceptând deficiențele teoriei AT și integrând „magnificul nostru cu vulnerabilitatea noastră” (Johnson 1994). Visul idealizat al simbiozei cu o comunitate de adoratori devotată și în continuă creștere precum și grandiozitatea sa concomitentă trebuie să lase loc realității limitării și separării noastre.

Narcis și Echo în camera de examinare

Câteva critici au fost aduse în ultima vreme în legătură cu procesul de examinare CTA (vezi Canning 2002, Philips 2001). Aceștia pun problema dacă nu cumva rigoarea examinărilor AT a avut ca efect secundar producerea unei rase de „clone” AT care au trebuit să fie capabile să recite „cele 10 porunci AT” (Concepte cheie?) plătind cu pierderea gândirii critice și independente. Deși o înțelegere clară a teoriei AT, așa cum este ea la momentul examenului (potrivită nivelului candidatului) este în mod cert dorită, ea scoate la iveală o teorie și implicit o organizație devotată ei, dar într-o lumină mohorâtă din moment ce puncte de vedere divergente sunt descurajate pentru a asigura promovarea candidaților. Ca nou supervisor am avut experiența tulburătoare, ca în timp ce de-a lungul workshop-urilor TEW (the training endorsement workshop) sa fiu modelată ca un „ecou” TA, să mă aflu deodată într-o poziție narcisică datorită literelor „PTSTA” de la sfârșitul numelui meu, și de a fi înconjurată de grupuri de potențiali „echo”.

Examinarea umbrei AT din punctul de vedere al potențialului său narcisism

Intenția Conferinței ITA din 2004 a fost de a examina „Umbră” AT. Tema a ieșit la iveală în timpul primei conferințe de traineri EATA din Malmö, în iulie 2003, când nu unul ci trei grupuri s-au format spontan pentru a răspunde invitației de a lua în considerare acest concept. Nemulțumirea față de teoria și practica AT din prezent era în mod evident răspândită, doar marginal preconștientă și pregătită să iasă la suprafață cu cea mai bună ocazie. Evidenta absență a unei teorii despre narcisism în AT îmi pare a fi, cel puțin parțial, un rezultat al reprimării și o împotrivire de a face față oricărui lucru care ar putea arăta că AT-ul este orice altceva în afară de un corp teoretic nou, eliberator, atotcuprinzător și minunat care depășește tot ceea ce a existat înainte (vezi de asemenea o discuție despre evitarea Mortido/Destrudo de Pick 2004)

Câteva provocări pentru o posibilă teorie AT despre narcisism

Diagrame

Dacă din când în când poate părea utilă explicarea fenomenului narcisismului în cadrul de referință AT, un mod tentant de a-l explica utilizând modelul grafic PAC poate reieși din lucrările recente ale lui Hargaden și Sills (2002). Autorii oferă o diagramă pentru starea de Copil C_1 , peste care se suprapun P_0 și C_0 oferind un spațiu pentru A_0 , reprezentând un „Eu emergent” (Stern 1985), indicând dezvoltarea treptată a acestei facultăți. Descrierea pe care ei o fac „Eului nedezvoltat” trasează o diviziune impermeabilă în A_1 și P_1 , implicând „un Eu mai fragmentat” și deci oferă o posibilă cale spre o formulare în termeni AT a diferitelor puncte de vedere teoretice asupra narcisismului.

Întrebări care țin de problema dezvoltării

Aceasta ne conduce către o altă întrebare ce intră în sfera următoarei dezbateri: narcisismul este un element de blocaj al dezvoltării care precede sau care se produce după split-ul Borderline (adică, personalitatea Borderline poate fi mai degrabă acceptată ca stil sau tulburare de personalitate în sine decât ca un nivel de funcționare scăzut?)? Folosind acest model, se pare că personalitatea narcisică în forma sa extremă conștientizează într-o foarte mică măsură P_1- („sinele simptomatic”), limitându-se la P_1+ („sinele fals”), reprezentat printr-o graniță impermeabilă, în timp ce personalitatea Borderline este mai conștientă de balansul dintre cele două (acestea fiind reprezentate printr-o linie punctată).

Niveluri de funcționare

Ar fi de asemenea important să revizuim punctul de vedere adoptat de către Stewart și Joines (2002) ce nu include și acele persoane care sunt suficient de sănătoase și de bine adaptate, dar care se luptă totuși cu unele dintre problemele descrise. Mai ales în contextul în care vedem că perfecțiunea după care tânjește și pe care o presupune narcisicul pare să fie o normă universală a societății noastre ce se reflectă (!) și în unele aspecte ale culturii organizaționale AT.

Narcisism primar vs. narcisism secundar

Schimbarea fundamentală în concepția psihanalitică asupra narcisismului – trecerea de la abordarea potrivit căreia narcisismul este ceva sănătos și normal doar în copilăria timpurie (perspectiva lui Freud) la punctul de vedere al lui Kohut, îmbrățișat de mulți analiști tranzacționali – trebuie cuprinsă într-un anumit fel în cadrul de referință AT. Stewart și Joines (2002) par să se alinieze poziției lui Freud, potrivit căreia orice nevoie de a fi admirat este surghiunită în tărâmul patologiei și nu-și poate găsi nici o formă sănătoasă, normală de exprimare.

Echo și Narcis

În ultimul rând, nu a existat până acum nici un demers real în lumea AT, demers care să aibă în vedere cele două concepte fundamentale pentru mitul care dă structurii de personalitate numele său. Teoria AT a scenariului de viață poate aborda din multe puncte de vedere dezvoltarea unui scenariu de viață de tip „Echo” versus a unuia de tip „Narcis”, deși, în multe privințe, temele sunt aceleași, una fiind de fapt fața inversată a celeilalte.

Acest fapt este prin sine însuși o provocare la adresa aspectului „decizional”, un punct de sprijin solid al AT. Este interesant felul în care Johnson (1994) descrie practic aparatul scenariului de viață al unui „narcisic ascuns” (= Echo) fără să menționeze sub nici o formă conceptul; astfel:

O mama, dezamăgită de partenerul său masculin, își idealizează fiul și îi cere acestuia să aibă grijă de ea și să se ridice la înălțimea imaginii idealizate. Se fixează cadrul unei duble leziuni de tip narcisic. Tatăl gelos răspunde prin a-și discredita fiul, în vreme ce acesta își dezvoltă un sine fals ca răspuns la cerințele mamei sale. Copilul este rănit de două ori – în primul rând prin faptul că trebuie să-și dezvolte un sine fals care să facă plăcere mamei (prin negarea vulnerabilităților sale și prin acceptarea idealizării), iar în al doilea rând prin faptul că este supus nevoii de răzbunare a tatălui, nevoie satisfăcută prin umilirea fiului. Sinele real este îngropat adânc, aceasta în cazul în care i se dă vreodată șansa de a se dezvolta.

În acest domeniu, teoria AT are multe de oferit – compromiterea dezvoltării unui sentiment de sine robust, care este înăbușit în fașă, ca în exemplul de mai sus, poate fi ilustrat în cadrul modelului propus de Hargaden și Sills (2002) ca fiind o diferențiere insuficientă a cercurilor P_0 și C_0 care se întrepătrund, precum și o trasare rigidă a graniței dintre P_{1-} și P_{1+} . Matricea scenariului de viață (sau o versiune inovatoare a acesteia) poate contribui la clarificarea efectului pe care mesajele mixte îl au asupra copilului. Cel mai important punct de vedere al AT asupra acestui subiect este, însă, aspectul decizional al teoriei scenariului de viață. Dacă fiul prezumptiv din exemplul de mai sus se adaptează mamei, tatălui sau găsește o nouă modalitate de adaptare este ceva individual, diferit pentru fiecare copil care a fost atins de acea „rană narcisică”. Cu alte cuvinte, dacă cineva ia o decizie de tip „Narcis” sau „Echo” cu privire la scenariul de viață depinde, până la urmă, de individ. Sugerez, însă, că ambele ar putea, cel puțin din punct de vedere teoretic, să reflecte adaptări sănătoase, în special atunci când acea căutare a echilibrului continuă pe tot parcursul vieții.

Un epilog personal

Această temă reflectă (!), firește, teme cu care m-am luptat în lăuntru meu. Atunci când am participat la prima mea conferință AT în urmă cu 20 de ani și când i-am cunoscut personal pe mulți dintre acei oameni ale căror lucrări ajunsesem să le admir, m-am hrănit din imaginea reflectată a gloriei lor ori de câte ori vorbeam despre asta.

De fiecare dată când mă pregătesc să predau un 101, mă gândesc dacă mă mai simt entuziasmată să fac o introducere despre AT unui grup de nou-veniți și, într-adevăr, dacă sunt capabilă să transmit materialul fără prea mulți de „dacă” și de „dar”.

Dar, de fapt, cu cât gândirea mea despre conceptele de bază a devenit mai complexă, cu atât mai congruentă, dacă nu neapărat mai ușoară, s-a dovedit a fi sarcina de a le preda noului auditoriu. Gradual, am ajuns să înțeleg importanța umilinței adecvate care se cade să însoțească orice teorie ce își propune să descrie condiția umană. Noțiunea narcisică „Dacă nu sunt perfect, nu sunt nimic” (Johnson, 1994) poate să-i conducă pe traineri la a apăra concepte aparent de neclintit, denigrând punctele de vedere contrare și catalogându-le drept „manifestări racket” sau „jocuri” sau refuzând să recunoască provocările importante cărora trebuie să le facă față.

Narcisismul organizațional primar al lui Berne a fost cu siguranță benefic la momentul său. La o distanță de treizeci și patru de ani, trebuie să ne confruntăm cu realitatea separării și fiabilității teoriei noastre și să încurajăm un proces de integrare adultă, atât în ceea ce privește predarea analizei tranzacționale, cât și practicarea ei propriu-zisă. Una dintre

sarcinile cu care ne confruntăm ar putea fi aceea de a formula o teorie AT asupra narcisismului pe care să o folosim într-o manieră critică pentru a examina propriile noastre concepte, sau de a recunoaște, în caz contrar, că nu suntem capabili să facem acest lucru cu modelele de care dispunem în prezent, poate de a lărgi în mod corespunzător cadrul teoretic, sau de a lăsa acest lucru pe seama altora.

* Vreau să-i mulțumesc lui Jenny Bridge pentru că a atras atenția celor interesați de AT asupra importanței lui Echo, ca și arhetip al narcisicului ascuns, care folosește ca și mecanism reflectarea.

Bibliography:

- Barne, G. (1999) 'About energy metaphors III: Basis conceptual issues'. TAJ Vol.29/4
- Berne, E. (1964) *Games People Play*. New York: Grove Press
- Berne, E. (1971) 'Away from a theory of the impact of interpersonal interaction on non-verbal communication'. TAJ Vol1/1
- Blackstone, P. (1993) 'The Dynamic Child'. TAJ Vol.23/4
- Bonds-White, F. (1984) 'The Special It: The passive-aggressive personality, parts 1 & 2'. TAJ Vol. 14/ 2 & 3
- Canning, C. (2002) Clinical Discussion Forum; On the exam process: Letter to the Committee. ITA News No 2 (August)
- Divac-Jovanovic, M. & Radojkovic, S. (1987) 'Treatment of Borderline phenomena across diagnostic categories'. TAJ Vol. 17/2
- Freud, S. (1914) On Narcissism: an Introduction. The Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Standard Edition, vol. 14. London: Hogarth Press, 1957
- Freud, S. (1923) The Ego and the Id. The Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Standard Edition, vol. 19. London: Hogarth Press, 1961
- Freud, S. (1927a) The Future of an Illusion. The Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Standard Edition, vol. 21. London: Hogarth Press, 1961
- Erskine, R. & Trautmann, R. (1996) 'Methods of an Integrative Psychotherapy'. TAJ Vol. 26/4
- Hargaden, H. & Sills, C. (2002) *Transactional Analysis – A Relational Perspective*. London: Routledge.
- Holmes, J. (2001) *Narcissism. Ideas in Psychoanalysis*. Icon Books: Cambridge
- Johnson, S. (1987) *Humanizing the Narcissistic Style*. New York: Norton
- Johnson, S. (1994) *Character Styles*. New York: Norton.
- Kohut, H. (1971/ 2001) *The Analysis of the Self*. New York: International Universities Press
- Lederer, A. (1996) 'The unwanted child' TAJ Vol.26/2
- Lederer, A. (1997) 'The unwanted child's narcissistic defence'. TAJ Vol. 27/4
- Loomis, M. & Landsman, S. (1981) 'Manic-Depressive Structure: Treatment Strategies'. TAJ Vol. 11/4
- Mahler, M., Pine, R. & Bergman, A. (1975) *The psychological birth of the human infant*. New York: Basic Books.
- Masterson, J. (1988) *The Search for the Real Self*. New York: The Free Press
- McFarren, C. (1998) 'Narcissism: "I'm OK, You're not"' TAJ Vol. 28/3
- Moiso, C. (1985) 'Ego States and Transference' TAJ Vol. 15/3
- Moiso, C. & Novellino, M. (1990) 'The Psychodynamic Approach to Transactional Analysis' TAJ Vol. 20/3
- Moiso, C. & Novellino, M (2000) 'An overview of the psychodynamic school of transactional analysis and its epistemological foundations' TAJ Vol. 30/3
- Mollon, P. (1993) *The Fragile Self*. London: Whurr
- Novellino, M. (1985) 'Redecision Analysis of Transference: A TA Approach to Transference Neurosis' TAJ Vol.15/3
- Novellino, M. (1987) 'Redecision Analysis of Transference: The Unconscious

-
- Dimension' TAJ Vol.17/1
- Novellino, M. (2000) ' The Pinocchio Syndrome' TAJ Vol.30/4
- Pick, F. (2003) 'How do we say hello and goodbye and embrace the shadow?'
ITA News No 10/ December
- Philips, S. (2001) Clinical Discussion Forum: Examining the exam process.
TA UK No 61, Autumn
- Robinson, H. & Graham Fuller, V (2003) Understanding Narcissism in clinical practice.
London: Karnac.
- Schiff, J. et al (1975) Cathexis Reader. Transactional analysis treatment of psychosis.
New York: Harper & Row
- Schwartz-Salant, N. (1982) Narcissism and Character Transformation. Toronto: Inner
City Books
- Stern, D. (1985) The Interpersonal World of the Infant. New York: Basic Books
- Stewart, I. & Joines, V. (2002) Personality Adaptations. Nottingham and Chapel Hill:
Lifespace Publishing
- Vinge, L. (1967) The Narcissus Theme in Western Literature up to the Early Nineteenth
Century. Lund: Gleerups
- Winnicott, D. (1965) The Maturation Processes and the Facilitating Environment.
London: Hogarth.
- Woods, K. & Woods, M. (1982) 'Treatment of Borderline Conditions'. TAJ Vol.12/4

EXAMINAREA ANALISTULUI TRANZACȚIONAL CERTIFICAT

Cadru general

Examinarea în vederea acreditării ca Analist Tranzacțional Certificat este realizată de către Comisia de Certificare a Asociației Europene de Analiză Tranzacțională, care e parte a Comitetului de Standarde Profesionale și de Training al Consiliului Asociației Europene de Analiză Tranzacțională.

Cerințele acestei examinări se aliniază la principiile Comitetului de Certificare al Consiliului de Training și Certificare al Analizatorilor Tranzacționali și reflectă competența profesională ce trebuie să fie demonstrată de un Analist Tranzacțional. Comitetul de Certificare și Comisia de Certificare au fost de acord cu recunoașterea reciprocă a procedurilor de examinare.

Analizatorii Tranzacționali Formatori și/sau Supervizori precum și Analizatorii Tranzacționali Formatori și/sau Supervizori Provizorii pot fi desemnați ca examinatori. Cu responsabilitatea Examinatorului Supervisor, alți Analizatori Tranzacționali Certificați pot activa ca examinatori.

În cadrul examinării este evaluată competența profesională și personală a candidatului de a utiliza Analiză Tranzacțională în domeniul său de aplicație. După promovarea examenului, candidatul este îndreptățit să folosească titlul de „Analist Tranzacțional Certificat”. Candidatului i se acordă un certificat prin care i se recunoaște competența.

Examenul CTA evaluează competența de a practica în calitate de Analist Tranzacțional în domeniul ales; el *nu* evaluează nici un aspect al competenței candidatului de a superviza și nici nu folosește alte abilități specifice non-AT.

Comisia de Certificare poate recunoaște echivalența examenelor și a certificatelor altor Consilii și organizații AT și să acorde certificate CDC persoanelor astfel intitulate.

Examinarea constă într-o probă scrisă și una orală. Ambele secțiuni ale examinării pot fi repetate de câteva ori. Proba scrisă este întotdeauna susținută prima, iar proba orală poate fi susținută doar dacă la proba scrisă candidatul a obținut calificativul „promovat”. O probă scrisă calificată cu „promovat” rămâne validă indiferent de rezultatul probei orale.

Scopul examinării este să asigure un nivel înalt de competență profesională. Pentru a atinge acest obiectiv, numărul de ore de training și de experiență practică în domeniul de aplicație al candidatului, precum și procedura de examinare au fost standardizate.

Taxele de examinare trebuie să fie achitate conform principiilor în vigoare.

Eligibilitate pentru examinare în calitate de Analist Tranzacțional Certificat (CTA)

În procesul de training pentru examinare și acreditare în calitate de Analist Tranzacțional Certificat, cursantului i se cere să obțină competența în următoarele arii:

- diagnosticul și definirea problemelor
- definirea obiectivelor și a contractelor de lucru
- dezvoltarea de planuri corespunzătoare obiectivelor și circumstanțelor tratamentului (în aria clinică) sau serviciilor AT relevante furnizate (în aria educațională, organizațională și de consiliere)
- aplicații practice ale celor considerate mai sus
- reflecții corespunzătoare ale proceselor și efectelor lor

În următoarele instrucțiuni sunt stabilite numărul total de ore pentru experiența practică și de training. Ele se referă atât la AT, cât și la alte tipuri de terapii sau alte ramuri ale științelor sociale. Scopul lor este să asigure cursantului o experiență practică vastă și un training teoretic complet și de a permite concentrarea punctuală cât și asupra combinațiilor (de exemplu cu psihanaliza, terapia sistemică, terapia corporală, dinamica de grup, etc în aria clinică și cu teoriile relevante din educație, management, comunicare, etc din alte arii). În ceea ce privește numărul total de ore, orice experiență câștigată în practica sau training-ul

primit în aria de aplicare înainte sau în timpul pregătirii sale actuale în AT pot fi luate în considerare. Totuși, *un număr minim de ore* în training-ul specific de AT trebuie documentate. Acest minim este stabilit mai jos.

Pe scurt, candidații pentru examinarea CTA trebuie să fi îndeplinit următoarele cerințe:

1. Cursul introductiv (TA 101)
2. Contract curent de training
3. Experiență practică în aria de aplicare a candidatului
4. Supervizare
5. Training și teorie avansată
6. Ore suplimentare de dezvoltare profesională
7. Terapie personală și /sau dezvoltare personală continuă

1. Cursul introductiv (TA 101)

Acesta trebuie ținut de către un instructor TSTA, PTSTA sau 101, în concordanță cu instrucțiunile. Aceste cunoștințe de bază pot fi de asemenea demonstrate prin completarea unei examinări scrise TA 101.

2. Contractul curent de training

Pentru a se înscrie la examinarea CTA, candidatul trebuie să aibă un contract curent de training CTA.

3. Experiența practică în aria de aplicare a candidatului

Până la sfârșitul perioadei de training, cursantul trebuie să fi lucrat **750 ore** în timpul cărora el/ea a avut principala responsabilitate (în calitate de terapeut, conducător sau trainer, etc). În acest context, aplicația AT trebuie să însumeze **500 ore**. Dintre aceste ore de experiență practică, este necesar ca un minimum de 50 de ore să conștie în lucrul cu grupuri și alte 50 de ore în lucrul cu individul.

În total, trebuie să fie un minimum de **1500 ore** de experiență practică în aria de aplicare (de AT sau alte abordări). În acest context, orice fel de co-terapie, asistare la terapie, ucenicie, etc., poate fi luată în considerare.

În aria clinică de aplicare, experiența practică poate fi obținută sub forma unei terapii în curs cu indivizi, cupluri, familii și grupuri sau în maratoane (week-end-uri sau formule asemănătoare). Parte din experiența practică personală ca terapeut purtând principala responsabilitate trebuie să fie câștigată în terapia de grup (aprox. 150 ore). În celelalte arii de aplicare cerințele corespunzătoare se stabilesc împreună cu sponsorul.

În toate domeniile de specializare, una dintre cele trei înregistrări care vor fi prezentate la Examinările Orale trebuie să-l surprindă pe candidat în lucrul cu grupul. Candidații specializați în consiliere și psihoterapie trebuie să aibă cel puțin o înregistrare care să surprindă modul de lucru cu individul. Acest lucru va demonstra felul în care candidatul facilitează dinamica de grup într-un mod eficient și prin folosirea analizei tranzacționale în scopul înțelegerii proceselor de grup. În contextul examinării, grupul este definit ca fiind format din două sau mai multe persoane.

4. Supervizarea

Cerințele minime sunt de 75 de ore de supervizare AT de către un TSTA sau PTSTA; din acest total, 40 de ore trebuie să fie cu sponsorul.

În total, trebuie să fie un minim de 150 de ore de supervizare. În acest context, orele de supervizare luate în cadrul altor abordări înainte sau în timpul actualului training AT pot fi luate în considerare.

Cursantul poate considera ca fiind o ora de supervizare orice muncă în timpul căreia el/ea prezintă în mod activ un caz. Dacă cursantul este prezent în timpul supervizării altor cursanți, aceasta nu este (de obicei) considerată ca supervizarea sa.

Supervizarea constă în prezentări orale, în înregistrări audio sau video a aplicațiilor practice sau este făcută ca și supervizare în direct (munca practică a cursantului în prezența supervisorului).

În afară de prezentarea singulară a unor cazuri în supervizare, este recomandat ca, cursanții să prezinte anumiti clienti sau grupuri în progres într-o perioadă de timp mai lungă, permițând demonstrații mai clare ale procesului de tratament.

Un alt element important al supervizării este feedback-ul mutual, confruntarea și discuțiile între cursanți.

5. Training și teorie avansată

În total, training-ul avansat trebuie să conțină cel puțin 600 de ore, dintre care minimum 300 de ore trebuie să fi fost acumulate în urma unui training specific de AT cu un TSTA sau PTSTA.

Cunoștințele teoretice sunt obținute în seminarii teoretice și prin studiul literaturii AT recomandate de către sponsor. În supervizare și în seminariile de training, teoria AT este predată și discutată în strânsă legătură cu aplicațiile ei.

6. Ore suplimentare de dezvoltare profesională

Candidatul trebuie să acumuleze un număr de minimum 500 de ore de dezvoltare profesională suplimentară. Conținutul acestora este stabilit de către organizația națională sau regională care poate delega această responsabilitate supervisorului principal (sponsorului). Ele pot include, de exemplu, training-uri suplimentare, supervizare, terapie personală, etc.

7. Terapia personală și /sau dezvoltarea personală continuă

Se cere ca, cursantul să intre într-un proces terapeutic personal pentru o perioadă de timp corespunzătoare pentru a experimenta personal aplicațiile AT și pe terapeut ca model pentru o perioada mai lungă de timp. Nu există un număr standard prescris de ore de terapie personală. Criteriul pentru a gira examinarea este ca, cursantul să poată practica AT fără comportamente dăunătoare datorate script-ului. Alegerea unei abordări se stabilește împreună cu sponsorul.

Definiția orelor de supervizare acordate

În cerințele pentru eligibilitate pentru examinarea COC pentru CTA și TSTA sunt stabilite cifrele minime pentru supervizare. Candidații și sponsorii lor ar trebui să noteze următoarele instrucțiuni, adoptate de către EATA PTSC, pentru calcularea orelor permise pentru creditul de supervizare:

Oportunitatea de a prezenta inițierea, progresul, problemele și rezultatele unei aplicări a AT unui supervisor este aspectul cel mai valoros al relației de training. O dată ce un cursant a inițiat un contract și a început aplicarea AT, el este obligat să aibă supervizare AT în mod regulat făcută de un TSTA sau PTSTA. Supervizarea poate fi individuală sau în grup, și ocazional poate fi supervizarea materialelor înregistrate audio sau video sau prin telefon. Discuția se poate purta pe marginea unor înregistrări de aplicare a AT sau prin raportarea verbala a supervizatului.

În sesiunile individuale sau în grupuri de 2 sau 3 cursanți, pentru că fiecare persoană face o prezentare, creditul de supervizare trebuie să fie de 1 oră pentru fiecare oră de supervizare.

În grupuri de patru sau mai mulți cursanți, creditul de supervizare va fi dat fiecărui cursant care face o prezentare semnificativă, în care el a funcționat ca și specialist AT. Pentru fiecare prezentare, cursantul trebuie să primească un credit de o oră de supervizare, iar creditul total primit trebuie să nu depășească timpul total al sesiunii de supervizare. Într-o astfel de sesiune, se pot oferi ore de Training Avansat în AT acelor cursanți care nu au făcut prezentări, sau pentru diferența între orele de supervizare și durata totală a sesiunii de supervizare.

În mod ocazional, supervizarea poate fi obținută prin observație directă a unei aplicări a AT făcută de un cursant. Astfel de observații pot include funcționarea ca asistent al sponsorului. În orice caz, observarea trebuie să fie urmată de o discuție de supervizare semnificativă pentru ca să fie creditată ca și supervizare. Timpul creditat pentru supervizare în astfel de situații ar trebui să fie hotărât de către sponsor.

Evenimente AT 2006

Program training AT 2006

Timișoara

Perioada	Denumire Workshop	Trainer
27-29.01	Terapia Stării de Părinte a eului: teorii, tehnici și practică	Helene Cadot
03-05.02	Coaching și terapie – asemănări și deosebiri	Sari von Poelje
10-12.03	Terapia Copilului	Marijke Wursten
07-09.04	Contractarea pentru schimbare (O&P)	Anne de Graaf
05-07.05	Pregătirea pentru examen	John Parr
02-04.06	Analiza racket și a jocurilor (fundație și avansat)	John Parr
22-24.09	Structurarea timpului și economia de stroke-uri	Helene Cadot
06-08.10	Body work avansat	Marijke Wursten
03-05.11	Cartoful fierbinte și episcenariul	Anne Marie Linenkamp
01-03.12	Terapia de cuplu	John Parr

Organizator workshopuri : Hajni Gergely (hajni.gergely@gmail.com)

București

20-22.01	Teoria scriptului revizuită: o abordare construcționistă	Birgitta Heiler
24-26.02	Structurarea timpului și economia de stroke-uri	Helene Cadot
24-26.03	Analiza jocurilor (fundație și avansat)	John Parr
07-09.04	Terapia prin regresie	Anne Marie Linenkamp
12-14.05	Analiza racket (fundație și avansat)	John Parr
21-23.07	Cum să avem relații bune	John & Laurie Weiss
29.09-01.10	Teoria scriptului (fundație și avansat O & P)	Anne de Graaf
27-29.10	Lucrul în grupuri	John Parr
24-26.11	Body work avansat	Marijke Wursten
08-10.12	Terapia de cuplu	John Parr

Organizator workshopuri : Alexandru Demian (ta_institute@yahoo.co.uk)

**Conferința Internațională AT,
25 – 29 iulie 2006
Hyatt Regency Hotel, Istanbul
“Trust and Uncertainty in the 21st Century”**

Conferința este organizată de ITAA.

Program de workshop-uri: 27 – 29 iulie

Examene (CTA/TSTA): 26 iulie
Training Endorsement Workshop: 30 - 31 iulie

Consiliul Director ARAT

Președinte:
Eugen Hriscu

Vicepreședinte:
Ioana Cupșa

Președinte filială București:
Carmen Mușat

Președinte filială Timișoara:
Sorin Duma

Coordonator dezvoltare:
Alina Rus

Secretar general:
Cristina Petrescu

Trezorier:
Nicoleta Laza

at_bucharest@yahoo.com

Web-site: www.arat.ro